

vanskeligt at forestille sig. Der har ofte nok været set lidt skævt til stater som spekulationsarbejder, og der har vel også af og til været grund dertil, hvor oplysningernes omfang, ja endogså optagelse, har været betinget af køb; men nyttige er de alligevel, og helt sobre, som det foreliggende, er de af uvurderlig gavn for benytteren.

Finn H. Lauridsen.

J. Aarestrup-Frederiksen: En historisk-økonomisk undersøgelse af bevægelsen i udbyttet af et dansk skovdistrikt gennem 150 år, 1786—1936. (Dansk skovforening, 1953). 321 s.

Trods den megen landbrugshistoriske forskning i Danmark har bidragene til skovenes historie kun været få og ikke synderlig indgående. En del skovhistorie er dog optaget i godshistorierne, særlig kan nævnes Axel Linvalds bog om Bistrup fra 1932, men også i disse arbejder har landbrugets udvikling stået i forgrunden. Den foreliggende undersøgelse er således et pionerarbejde, også fordi dens indhold gennem en række detailundersøgelser går langt videre, end netop tillen lader formode. Om bogen som helhed må straks siges, at den måske har for meget af »det lærde apparat« i selve teksten, til gengæld burde der have været ofret meget mere på et tabelmateriale, evt. i et bilag, så senere forskere ikke i mange tilfælde skal være henvist til at benytte de grafiske fremstillinger, som næppe kan aflæses med nøjagtighed.

Det undersøgte skovdistrikt er Brahetrolleborg på Fyn, ejet af familien Reventlow. Arkivalierne er bevaret i meget stor udstrækning og dette sammenholdt med, at forstpionerer som C. V. Oppermann og Elers Koch i lange perioder var skovridere (1806—57 og 1883—1913) giver Brahetrolleborg skovdistrikt en særlig interesse. Særlig betydningsfuld blev Oppermanns påvisning af den stærke udhugnings betydning; den systematiske udhugning (meget stærk i de første 20 år, dernæst tilbageholdenhed i andre 25 år) blev i særlig grad udformet af Elers Koch. Oppermann og Kochs principper var revolutionerende for en tid, hvor hugningen ellers var svag og ofte tilfældig. Det lykkes for forfatteren at påvise de nye hugstprincippers gunstige indflydelse i henseende til både kvalitet og kvantitet. Denne del af undersøgelsen har utvivlsomt sin selvstændige værdi, og af samme almene interesse er også klarlægningen dels af svingningerne i træpriserne, såvel de absolutte som de relative, dels af arbejdslønnens bevægelser. Som hovedresultat står, at nettoudbyttet i forhold til prisindeks for landbrugsprodukter har været ret konstant siden 1813—43, medens en opretholdelse af det procentvise nåletræsareal, som Oppermann havde valgt, ville have bevirket et stigende relativt udbytte. Et andet resultat, man kunne ønske af bogen, er, at flere ville tage studiet af skovbrugets historie op.

Vagn Dybdahl.

E. C. Werlauff: Af min ungdoms tid. Udg. af Hans Degen. (Hagerup, 1954). 199 s.

Historikeren Werlauffs erindringer fra København omkring 1800 blev først udgivet af hans kollega Schiern i »Historisk tidsskrift« i 1874. De foreligger nu i en ny udgave forsynet med fyldige noter og et godt navneregister. Erindringerne er fængslende og dækker næsten alle sider af livet i datidens hovedstad,